

HRVATSKI glasnik

Godina XVII, broj 28

12. srpnja 2007.

cijena 100 Ft

Foto: Stipan Balatinac

Deseta Mala ljetna
škola hrvatskoga jezika u Santovu

Komentar

Svaku svoju!

Malo sam se razgledala po Gradišću. Prebrojila sam po sastavu načelnike i predsjednike manjinskih tijelov. Važno je to, vjerujte mi! U našoj regiji, u dvi županija imamo 13 takovih sel kade još u većšem (manjem) broju živu naši Gradišćanski Hrvati. U ti seli na pet mjesti imamo prvoga čovika, Ugra. S tim nij nikakovih problemov jer u neki slučaji ti ugarski likteri već na se zamu, pak i kanu nešto učiniti za Hrvatstvo i njeve interese nego nuagi pojedinci iz naše narodne grupe. Uz to, vridno je pogledati da na pojedini svetačnosti, glavni priredba u Hrvatskom Židanu, Nardi, Plajgoru, Petrovom Selu, Bizonji, Umoku, Koljnofu, Undi kvizno nećemo ostati prez hrvatske riči. Kade su sve utemeljene Hrvatske manjinske samouprave i gdo predsjedniku je tim tijelam, i to je jedno zrcalo date hrvatske zajednice. Svaku svoju! U jesen je u Gradišću službeno napravljeno hrvatsko tijelo u 21 naselju. U jezičnom pogledu, zna se, med njimi je i jajce od kukovače. Naime, u jednoj gradskoj samoupravi nijedan zastupnik ne zna se pominati po hrvatski, simo sliši i predsjednik. A kad idemo dalje, najdemo još jedno naše selo kade stanovnici nisu uspjeli, ali pak nisu kanili (!) postaviti Hrvata na čelo manjinskoga tijela. Vjerojatno je i prehakljivo pitanje, koja je to bezobrazna hrabrenost reći da pripadam jednoj narodnoj grupi, poznam nje tradicije, kad i živim med njimi, ali jezik, temelj onoga svega što bi bilo najbitnije, to ne znam?! Predsjednik Hrvatske manjinske samouprave, kad je ujedno on i načelnik sela, onda je to prvenstvena vlast u selu. A kad je seoski prvak Ugar, a i predsjednik HMS-a, s njim i njegovi birači su silni koristiti rič većinskoga naroda. On će odlučivati, predlagati ter izraziti svoje mišljenje, i bojsek negda-negda će zalutati i u krivi smjer, a neće ni upametzeti koliko more biti kvarna, pogrišna od nagle ideje peljajuća namjera. To se i vidi. Zato hrvatska dica idu iz jednoga našega sela u nimšku čuvarnicu. Zato ta naraščaj poslije nimškoga odgoja, pravoda se ne opisuje na hrvatsku nastavu u školu, i zato se išće pod povećalom mladi čovik u tom selu koji će znati reći nešto i po hrvatski. Suprot toga, ovde su nedavno napuhnute riči napustile zubi „kompetentne osobe“, rekši, sve što u Petrovom Selu ide u svezi s hrvatstvom, to je samo izlog i dobro lobiranje. Protiv predbacivanj ja samo toliko poručujem: neka probuju ov petrovski izlog ukrasti, ili barem kopirati jer u pozadini toga stoji tvrdo, marljivo djelo, a ne slipi rezultati, pak onda gvišno i kod njih na vekši priredba ka se nazivaju hrvatskimi, polag pridjeva imat će još malo nečega što je još u svezi s aktivnom hrvatskom ričom. Žilje krvoločne asimilacije djelomično leži i u bliskoj prošlosti, i nikako se ne more pozabiti na ulogu i odgovornost bivših ter sadašnjih peljačev, med kimi jedni izgleda samo onda su „Hrvati“ kad je tribi od nekud pinez isciniti, a drugačije bi rado predali/prodali, još i bezuvjetno, zadnje postojeće manjinske institucije, samo da se oslobodu od brige ter porinu tarhete od sebe. Na svu sriću, uglavnom svenek i svagdir su i takovi ljudi kim je srce na mjestu, a i spremni su boriti se. Za svoje!

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

I u ovim ljetnim mjesecima, iako su školska vrata zatvorena, posla oko škola i obrazovanja ima napretek. Ima briga i Hrvatska državna samouprava ako pred sebe želi ocrtati sliku hrvatskoga školstva u sljedećih desetak godina. Malo novaca primorava mnoge škole da zatvore svoja vrata ili da se udruže s drugima u mikroregijske školske ustanove u kojima će, ako ne sutra, a ono prekosutra izgubiti sve svoje specifičnosti, a ako se govori o narodnosnome karakteru, onda i njega. Demografska slika je narušena u mnogim malim naseljima, već nema djece koja bi se upisala u vrtić. Tako sam, primjerice u jednom našem naselju, na pitanje koliko imaju djece mladih od sedam godina, naišla na odgovor troje. U selu od 358 stanovnika. Čemu se onda nadati.

Dio aktivnosti predsjednika HDS-a i zastupnika te članova Odbora za odgoj i obrazovanje glede hrvatskoga školstva u Mađarskoj pročitat ćete na našim stranicama. Bili smo i na sjednici Zemaljskoga vijeća

Saveza Hrvata u Mađarskoj, ima tome već desetak dana, ali nam je u sjećanju i te kako ostala izreka, ako ne i vapaj njegovoga predsjednika kako on sam nije Savez Hrvata. Ima pravo. Jer ako se sjetimo koliko smo tetošili i mazili našu vrhovnu krovnu udruhu u mjesecima pred izbore za manjinske samouprave, danas je ona ponovno na marginama naših događanja ili ako i nije tamo, prijeti opasnost da zbog skromnih novčanih sredstava za bilo kakav rad dospije na marginu do nekih sljedećih izbora. Zemaljski odbor iliti vijeće i u takvim okolnostima zacrtao je nekoliko programa koje žele ostvariti u nastupajućem razdoblju, a najvažniji glede formalno pravnih bili bi registriranje do sada dviju neregistriranih Savezovih regija, Bačke i Baranje. Profilirati članstvo, imperativ je vremena i zahtjev glavnogradskog odvjetništva, a izvanredni kongres planiran je za neka bolja vremena u 2008. godini.

Branka Pavić Blažetin

Marija Pilšić i Zorica Agatić na sjednici Zemaljskoga odbora SHM-a

U Uredu Hrvatske državne samouprave 29. lipnja održana je sjednica Zemaljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj

**ČITAJTE I ŠIRITE
HRVATSKI GLASNIK!**

Sjednica Zemaljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj

Joso Ostrogonac

Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac sazvaio je sjednicu Saveza najvišeg tijela, Zemaljskoga odbora, za 29. lipnja s početkom u 10 sati u HDS-ov ured. Predložio je nekoliko točaka dnevnoga reda, koji su nazočni prihvatili: Ocjena i analiza uloge Saveza Hrvata u Mađarskoj nakon manjinskih izbora i osnivanja HDS-a; Proračun i radni plan za 2007. godinu; Kako dalje s odredbama Glavnogradskeg odvjetništva u svezi s djelovanjem Saveza; te razno. Dijelu sjednice, kao pozvani gosti, nazočili su Mijo Karagić i Stipan Karagić. Naime, predsjednik Saveza Joso Ostrogonac iskoristio je sjednicu da prigodnom gestom zahvali čelnicima HDS-a, predsjedniku i zamjeniku predsjednika, na potpori koju su u svom radu pružali Savezu Hrvata u Mađarskoj u posljednjih deset godina.

Nakon prihvaćanja dnevnoga reda Ostrogonac je prešao na prvu točku davši kratku ocjenu uloge Saveza Hrvata na manjinskim izborima. Savez je još jednom odigrao povijesnu zadaću, njegovi kandidati osvojili su najviše mandata, i jedini je Savez mogao postaviti hrvatsku državnu listu, te županijske liste uz još tri hrvatske civilne udruge koje su postavile svoje županijske liste: Društvo Horvatov kre Mure koje je zapravo djelovalo u sprezi sa Savezom, KUD „Tanac“ te Zemaljsko društvo hrvatsko-mađarskog prijateljstva. Osvrnuo se i na stanje oko zastupnika HDS-a, koji nije krenuo u bojama Saveza, a došao je na državnu listu, ocjenjujući kako je i njegovu kandidaturu prihvatilo i odobrilo Savezovo najviše tijelo, Zemaljski odbor. Izbori su protekli u redu, a Ostrogonac je izvjestio Zemaljski odbor i o svojim aktivnostima u nekoliko posljednjih mjeseci. Osvrnuo se na savjetovanje manjinskih čelnika i Vladinih organa na kojem je zaključeno kako ima štošta što bi trebalo promijeniti do nastupajućih izbora, pa tako i

biračke popise učiniti javnima, te osigurati sredstva civilnim organizacijama kako bi mogle nesmetano provoditi kampanju. Budućnost civilnih udruga, poglavito krovnih kao što je i naš Savez, neizvjesna je. One imaju ista prava i obveze kao bilo koja druga civilna udruga, a ono što ih najviše pogađa, to su mala sredstva od strane države koja su nedostatna za obavljanje njihovih složenih zadataka. Savez Hrvata u Mađarskoj želi što skorije s HDS-om izraditi ugovor o suradnji, i nada se pomoći od HDS-a u kojem sjede zastupnici koji su od prvoga do 38-oga na izborima krenuli uza Savezovu potporu. «Ja sam nisam Savez» – zaključio je Ostrogonac rekavši kao zanimljiv podatak da deset istih osoba sjede i u Zemaljskom odboru i Skupštini HDS-a, ali kada se na Skupštini govori o Savezu, onda on ostaje sam i usamljen. Ostrogonac je naglasio kako je Savez od parlamentarnog Odbora za manjine i ljudska prava za svoj rad dobio 2,5 milijuna forinti, što je smiješna svota. Nada se kako će uspjeti putem natječaja i pomoći iz Matice namaknuti dodatna sredstva. Unatoč novčanim neprilikama, planiraju se i programi: zajedno s HDS-om Hrvatski dan, konferencija koja bi za temu imala ulogu i značaj krovnih civilnih udruga manjina, a regije će ove godine svaka dobiti 300 tisuća forinti iz spomenutoga fonda od 2,5 milijuna. Preostali će se novac trošiti na tekuće potrebe i programe. Glede preporuka Glavnogradskeg odvjetništva o prikupljanju članarine ukazano je na potrebu što skorijeg profiliranja Savezova članstva, a potrebno je što skorije i registrirati još preostale dvije regije, baranjsku i bačku, te bi time svih šest hrvatskih regija imale svoje registrirane ogranke koje bi se okupljale pod zajednički krov Saveza Hrvata u Mađarskoj. Skup je odlučio kako će se ove godine umjesto dosadašnjih šest odličja od Saveza povodom Hrvatskog dana, dodijeliti tri ... Naglašeno je kako ove godine neće biti održan Savezov izvanredni kongres koji je u svezi članarine potrebno sazvati. Učinit će se to sljedeće godine. Ostrogonac je obavijestio nazočne i o pretvorbi Croatiae Kht. u Kft., što ne mijenja na vlasničkom udjelu Saveza odnosno HDS-a u poduzeću Croatia; Savez ima 49% a HDS 51% udjela. Glede pretvorbe promijenjeno je nekoliko formulacija u osnivačkom dokumentu, čime je nazočne upozнала predsjednica Nadzornog odbora Croatiae Kht. Marija Pilšić. Uz još nekoliko aktualnih pitanja pod „razno“ završena je sjednica Zemaljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatski kulturni festival u Bika

*Domaći jačkarni zbor Danica
(Arhiv, Hrvatski glasnik)*

U cijelom Gradišću vjerojatno je u Bika najmanja hrvatska zajednica, ka pod peljanjem Janoša Viraga, predsjednika Hrvatske manjinske samouprave, redovno skupadojde. Centralna im je priredba svenek na pragu ljeta Hrvatski kulturni festival, kamo pozivaju kulturno-umjetnička društva iz okolišnih sel, kot i prijatelje iz Hrvatske. Ljetos, 23. junija, subotu, za hrvatskom mašom je u kulturnom domu svetačnost otvorio predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp ter predsjednik Željeznopanijske skupščine Ferenc Kovács. U kulturno kavalkadi su nastupili pjevački zbor iz Koprivničkih Bregov, koraš Djurdjice iz Sambotela, ter domaći jačkari, pod imenom Danica. HKD Gradišće iz Petrovoga Sela je jur redovni gost, njevi tamburaši i plesači se rado vraćaju simo da lje to na lje to s Bičani skupa se veselu jedan dan. Plesna skupina Koprivničkih Bregov je donesla svoje običaje, a prisički Zviranjak je takaj predstavio domaću koreografiju. Večeru je pratila zabava s Pinka-bandom, sve do rane zore.

-Tiho-

*Svirači iz Koprivničkih Bregov.
Foto: Ingrid Klemenšić*

Peljačica čuvarnice Marijana Lagler-Farkaš

Židanska čuvarnica

Od jeseni djeluje s jednom grupom

U prođući miseci veća je pažnja posvećena Židanskoj osnovnoj školi, zavolj septemberskoga prekida nastave u gornji razredi. U nje susjedstvu pak tiho i marljivo djeluje čuvarnica, na čelu s Marijanom Lagler-Farkaš. Od nje smo doznali da ovdje bi mjesta imali za 50 djece, ali sve do početka ljeta su imali 29 mališanov u dvi grupa (jedna je bila mišana, a druga je sastavljena od najmladjih). Od septembra će se smanjiti i ov broj, pokidob školu će začeti većimi nego kolikimi dojdou novi. Tako od jeseni za 23 djece bit će pokrenuta samo jedna grupa s dvimi odgojiteljicami. Sva sreća da je jedna kolegica na porodijskom odmoru, a i jedna tetka je nedavno zbogomdala ustanovi i prošla u mirovinu. *Se bojimo zano da kako ćemo raditi jer ovu situaciju još ne poznamo kako će se djelati u mišanoj grupi s toliko djece, ali mislim da ćemo imati stručnu pomoć ter nadalje ćemo isto tako raditi kot i dosada. Svakodnevno će biti nadalje hrvatsko učenje, hrvatska zanimanja, a to je specijalitet da u našoj čuvarnici paralelno i njemački se podučava, jer i od susjednoga sela Lukindrofa dojdou dica iz njemačke okolice. Misli imamo kako će ovo sve u praksi izgledati, jur smo se zato razgovarali s kolegicom morebit da ćemo tajedne minjati i u jeziku. Tako će biti jednoč hrvatski tajedan, a drugi će biti nimški tajedan, kako-tako si moramo ovo urediti – je rekla peljačica čuvarnice.* Iz Plajgora pohadjaju ovu ustanovu dvama, a iz Lukindrofa dojdou simo četirmi, ostala su dica iz Hrvatskoga Židana. Svako ljetu će biti manje djece, ali još je hrabrujuće da će svenek

biti ovde oko 20 djece. – *U ovoj čuvarnici od 1981. ljeta se pelja hrvatski odgoj, onda sam ja ovde počela raditi kao odgojiteljica, i bila je još moja kolegica Judita Horvat. Mi dvime smo počele u obadvi grupa učiti hrvatski. I onda nij bilo laglje jer onda smo mi samo malo znanja imale od podučavanja hrvatskoga, ali na pomoć nam je bilo da su dica iz doma puno jezičnoga znanja donesla. Sada je to obrnuto, mi imamo veći rutin, to ću sad tako kazati, a sada od djece ne dobijemo ništ, samo ćut da se oni hoćedu učiti hrvatski. Trenutačno nijedno dite nimam s kim morem prez problema razgovarati po hrvatski – to morebit i najveća tuga ovoga sela. Jesen će i u tom pogledu promjene donesti da i židanska čuvarnica, uprav tako kot i prisička, pripadat će centralnoj čuvarnici. Od kiseške mikroregije, ka je donesla tu odluku, i dovidob su imali Židanci financijsku potporu, za minjbu oblokov, kupovanje igračke itd. – Kako će to biti u budućnosti, to još ne vidimo jer jako malo informacijov imamo. Ako ćemo sada slišiti kiseškoj mikroregiji, to nam neće puno novosti donesti. Mi i dosada nismo bili samostalna institucija, KIKI (prosvjetne ustanove pod skupnim upraviteljstvom) je bio naš gazda. Sad budemo pod Kisegom i prisička čuvarnica i mi, a i ti četiri razredi naše škole. Pred nekoliko ljet je ova ustanova proslavila 50. obljetnicu, a po riči Marijane Lagler-Farkaš, za čuvarnicu joj nij strah, više se je tribi bojati za školu, za one niže razrede koji su sad dospili još, gdo zna dokad, do produženja žitka.*

-Tiho-

Pred ljetnim odmorom

Napeta sjednica pet samoupravov

Kako dalje četarska škola?

Predsjednik HDS-a Mišo Hepp i predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Gabor Györfvári takaj su rekli svoje mišljenje

Vjerujem da Integraciji održateljev četarske škole i dovidob nij bilo lako, a u zadnje vrime ide joj sve teže i teže, pokidob Vlada dvimi rukami zame najzad subvencije, od miseca do miseca skrati budžet seoskih samoupravov, a onda logično da manje pinez curi i odgojno-obrazovnim ustanovam. Cilj i Vladina poruka je jasna: mala naselja se neka oslobodu od svojih institucij, jer jednostavno materijalni zviranjki neće vrijeda nikomur dopustiti takov „luksuz“. Što pak to zlamenuje u svakidašnjici manjinskih, u ovom slučaju pet sel, kade stanuju nimški i hrvatski stanovnici? Moremo najpr povidati, garant s negativnimi posljedicami. Ljeto na ljeto je sudarna točka u Gornjem Četaru, koje selo koliko mora izdvojiti iz svojega proračuna za školu, ka je u skupnom održavanju Gornjega Četara, Hrvatskih Šic, Narde, Keresteša i Pornove. Ov razlog je dovlikao do Gornjega Četara na kasnovečernje ure, na zvanarednu sjednicu pet samoupravov 27. junija, srijedu. Naime, šički peljač László Kovács i pornovski načelnik Walter Purker predložili su zastupnikom neka svoju ustanovu daju kot članicu školu pod osnovnu školu ugarskoga sela Gencsapátija, ka će od ovoga ljeta dospiti pod održavanje sambotelske mikroregije. O toj, s narodnosnoga gledišća nedvomisleno pogrišnoj, ideji imali su i zastupnici hrvatskih, odnosno nimških manjinskih samoupravov svoje mišljenje, zato su i pozvali predsjednika Hrvatske državne samouprave Miša Heppa, predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje Gabora Györfvárija ter Roberta Wilda, voditelja Zapadno-ugarskoga regionalnoga ureda Nimške državne samouprave. Uza nje su dostali poziv i peljač, notar sela Gencsapátija, kot i predstavnice Sambotelske mikroregije. Dr. Gábor Linhárt, notaruš Pornove, Keresteša i Hrvatskih Šic, u samom početku sjednice u prijedlogu dvih spomenutih seoskih prvakov apelirao je na pooštrivanje budžeta, i s različiti broji je htio uvjeriti nazočne kako je četarskoj školi jedini najbolji put da stupi u Integraciju sambotelske mikroregije, ka se sastoji od 40 naselj, a s tim bi

dobila 7-8 milijun forintov viška potpore. To bi bila, naravno, teška odluka dosadašnjih održateljev jer bi oni morali prezuvjetno prikdati pravo održavanja, sa školskim budžetom, pedagoškim programom, naravno prez toga da bi postojala stopostotna garancija što nalize školsku budućnost. Dr. Linhárt je još dodao da bi bili osigurani uvjeti manjinskoga podučavanja i stručna samostalnost četarske institucije, a materijalna potpora bi bila sigurnija unutar Integracije sambotelske mikroregije nego dosada. Attila Kratochvill, četarski poglavar, vehementno je reagirao na prijedlog i predstavio je i drugu (negativnu) stranu ove mogućnosti. Skrenuo je pažnju uz ostalo na to da ova odluka bi donesla i nestanak održateljev ove škole, pokidob u svakom pitanju ko bi bilo za školu, odlučila bi mikroregija, tj. četrdeset stranijski načelnici. Dotaknuta je problematika putujućih pedagogov, izabranje školskoga ravnatelja itd. Nadalje se je i zapitao, jedna narodnosna institucija zašto je silna stupiti na udruženje s jednom ugarskom školom kad bi to mirno mogla napraviti i s drugom narodnosno odgojno-obrazovnom ustanovom? Borba za opstanak manjin, svim mora biti prvobitni cilj. Četarski funkcionar je spomenuo da početkom ovoga ljeta svi nazočni, tj. svako seosko tijelo je glasovalo za to da samostalno, u dosadašnjoj formi kani dalje održati školu. Gabor Györfvári s narodnosne strane je dokazao koliko bi bio ov prijedlog pogrišan, a uz to je istaknuo da sa školskom reorganizacijom samouprave su svakako zakasnile. Mišo Hepp bi smatrao peldodavnom inicijativom osnivanje jedne narodnosne integracije škol, a zato bi vrijeda postojala veška šansa kad se konačno otvaraju granice. „U ovoj odluci ničiji interesi ne moru biti važniji od interesa učenikov. Ako se zatvara škola, i selo more zapriti svoja vrata!“ Četarski prvak je govorio o još jednoj mogućnosti integracije, kad bi četarska osnovna škola djelovala kot gestorska institucija, a k njoj bi se priključile u okolišni seli funkcionirajuće čuvarnice Pornove, Keresteša i Gornjega Četara. To bi bila jur druga alternativa, a u dogledno vrime bi trebali nadležni pogledati, sabrati informacije, koja varijanta bi bila najbolja u ovom slučaju. Nardarski načelnik Zsolt Somogyi bio je kratak, ali odlučno je izjavio: „Nismo voljni prikdati, ofrovati našu samostalnost za sedam milijun forintov, i zato da stanemo u nešto nesigurno. Jednostavno ne vidimo garancije narodnosnoga podučavanja, tako ne moremo podupirati ov prijedlog!“ Načelnik Keresteša Imre Krancz se je slagao s prethodnim poglavarom i je rekao: „Ako nij garancije, zašto bi predali vlašća prava u svezi sa školom?“ Njegova su očekivanja i nadalje da

teče kvalitetna nastava u dotičnoj školi, i ne bi rado doživio da za 2-3 ljeti školu moraju zapriti zavolj maloga broja dice. „Ja sam uz to da se izdjela plan u kom ćemo se približavati korisnom rješenju, koje će biti zadovoljavajuće i za ovde živeće Hrvate i Nimce.“ Tri samouprave su izrazile jasan stav kad je došao do riči šički načelnik, ujedno i predsjednik tamošnje Hrvatske manjinske samouprave László Kovács. „Sad tako izgleda da smo ovde mi ločesti dičaki iako smo htili samo to da škola zajde u bolju poziciju. Mi smo probuvati nešto napraviti jer se brinemo za školu u koj otkad su u njoj zgusnuli hrvatsku i nimšku dicu s međusobnim ugarskim jezikom, ionako ne moremo govoriti o narodnosnom opstanku. Na to moremo pozabiti. Pokidob je ovo sve već kamenotvrdo gospodarstveno pitanje, i na to moramo misliti da i naša sela nekako ostanu živi. Mi smo planirali nešto, a vi umjesto toga da bi bili izmislili nešto korisno, donesli ste simo velike tope. To vam je bio čin što ste mogli izmisliti čez jedan tajedan“ – je nastupao glasno i protestno šički predstavnik. Walter Purker, poglavar Pornove, je naglasio da ne vjeruje u planu školskoga proračuna za ovo ljeto (koji u svoti nij vekši nek lani). „Ovde sidim jur 15 ljet i školska direktorica svaki put dramalizira situaciju. Sve ima svoje rješenje, samo je potrebno izlaz najti. Ja sedam milijun forintov nikako ne bi dao izgubiti, jer pinez je sve manje, kot i strpljenja. Ne da za par misec budemo ovde sidili zavolj toga da ćemo morati školu zapriti jer nećemo ju moći dalje držati“ – su zvučale ogorčene riči drugoga seoskoga peljača ki bi podupirao novi prijedlog. Glasanje zastupnikov je bilo istriznujuće, malo prlje pred polnoći. Keresteška, nardarska i četarska samouprava jednoglasno su odbile prijedlog, iz šičkoga tijela samo je načelnik podupirao plan, a zastupnici pornovske samouprave uopće nisu glasali. Izgleda, četarska škola je dobila još jedno ljeto za funkcioniranje u dosadašnjem obliku, ali ovi naredni miseci će služiti i za pripravljanje druge integracije, u koj će narodne grupe vjerojatno dobiti svoja prava, svoj glas.

-th-

MOHAČ – Kako nas je obavijestio voditelj KUD-a Mohač Stipan Filaković, ovo ljeto i nije tako naporno za društvo. Potkraj lipnja imali su nastup u Senandriji na Ivanjdanskom veselju, a potom je slijedio duži odmor. Planiraju još jedan nastup ovoga ljeta, i to 28. srpnja u Kašadu gdje će sudjelovati Hrvatskome danu.

MOHAČ – Nedavno smo susreli Stipana Filakovića iz Mohača na natjecanju dvoprega u Kašadu. Iznenađili smo se još jednime hobiji i ljubavi koju ovaj vrsni atletičar, trener, koreograf, plesač njeguje na visokoj razini. I sam aktivan športaš među veteranima, pohvalio nam se kako trenutno u mohačkom atletskom klubu, gdje radi kao gradski trener, 17 mladića vježba pod njegovom rukom, od kojih je njih 11 nedavno nastupilo u mađarskoj državnoj završnici. Radi se o trčanju, među njima njih osmero sudjelovalo je i državnome prvenstvu i osvojilo zapažene rezultate. Također smo saznali kako je jedan od njegovih pitomaca u srpnju sudjelovao na svjetskom omladinskom prvenstvu u Ostravi, prvenstvu za juniore do 17 godina, gdje se natjecao na stazi dugoj 400 metara.

Stipan Filaković

KAŠAD – Nedavno je Mješoviti pjevački zbor iz Kašada gostovao u Bezdanu gdje se predstavio s mađarskim i hrvatskim pjesmama koje ima na svome repertoaru. Članovi zbora, njih dvadesetak, vole pjevati šokačke narodne pjesme, a svi imaju i prekrasnu kašadsku nošnju. Redovito se sastaju u svojim klupskim prostorijama i vježbaju. Zbor umirovljenika kao i klub umirovljenika vodi Ruža Škrut.

Dan sela u Fičehazu

Ples na zabavi

Ljeto je vrijeme odmora, opuštanja, druženja, stoga se u naseljima u to vrijeme obilježavaju dani sela, i nema mjesta u Pomurju gdje se oni ne priređuje svake godine. To je i prigoda da se pozovu i žitelji drugih naselja, pa se postupno vraćaju dobrosusjedski odnosi.

U Fičehazu 30. lipnja bučna limena glazba sumartonskih bandista probudila je mještane nagovještajući svečani dan.

Kao i obično, na velikome nogometnom igralištu koje se nalazi u središtu naselja, okupili su se ljubitelji športa i kuhanja. Netko je igrao nogomet, a netko je ložio vatru. Stigli su i kuhari iz okolnih naselja, pa se svugdje kuhalo što drugo. Bilo je graha, govedine,

svinjetine, divljači, gljiva, krumpira, svatko je htio pripremiti što jako ukusno.

Dok se nisu mogla kušati fina jela, jer još nisu bila gotova, mještani su mogli pratiti kulturni program.

Kristina Šurdi, načelnica sela Fičehaza, svim mještanima je čestitala Dan sela i zaželjela ugodnu zabavu.

Nastupio je ženski pjevački zbor iz Mlinaraca, Mješoviti zbor iz Kaniže, «Sumartonski lepi dečki», Mješoviti zbor iz Sumartona.

Daleko su se čule hrvatske pjesme, jedino su nedostajali školarci koji su svake godine nastupali na tom danu.

beta

Mještani gledaju program

Intervju s predsjednikom HDS-a Mišom Heppom prilikom boravka u Gradišću

„Uvijek sam bio za jačanje institucionalne pozadine Hrvata u Mađarskoj“

Razgovor vodila: Timea Horvat

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp je 27. junija imao dugi dan ovdje u Gradišću, pošto je bio dopodne školski forum u Petrovom Selu, a večer smo već, evo, u Gornjem Četaru. Moremo reći da je u ovom naselju nastala ogorčena situacija u svezi sa školom. Koji su dojmi današnjega dana?

Mislio sam da ćemo danas razgovarati o malo ljepšim temama, ali, na žalost, suočili smo se sa stvarno gorućim problemima Hrvata u Mađarskoj, no, mogu reći, i svih manjina u čitavoj Mađarskoj. Naime, zakoni su dosta skućili naše mogućnosti što se tiče tih naših škola, i doveli nas u takvu situaciju kada moramo odlučiti kako dalje. Petrovoselska škola, u odnosu na četarsku, u malo je boljem položaju, ali tamo ima višestrukih problema. Razgovarali smo o tome s glavnom ravnateljicom Ureda za nacionalne i etničke manjine, kako bismo mogli proširiti petrovoselsku školu, jer zna se da Crkva traži onu staru školu. To je bila jedna tema što, ako se može riješiti, normalno da će se riješiti, ali najveći problem je u tome da škole, ove male, ne mogu si isfinancirati iz glavarine koje od države dobiju. U onim naseljima gdje je dobar odnos većinske i manjinske samouprave, tamo je pogodba vjerojatno i moguća, tako i u Petrovom Selu, jer će mjesna samouprava izdvojiti znatna sredstva da naša škola tamo opstane. Na žalost, ni Hrvatska državna samouprava u prijašnjim mandatima nije se bavila tom problematikom. Ne znam što je bio razlog tomu, vjerojatno to da smo izabrali lagani put, pa smo mislili da će se to nekako riješiti. Na žalost, zakon o školstvu prilično šturo regulira sve ove naše mogućnosti. U Gornjem Četaru, gdje pet sela održavaju ovdajnu školu, imamo 130 đaka. Situaciju otežava da tu imamo nastavu i hrvatskog i njemačkog jezika. Neka naselja sad ne žele da tako ostane, već hoće u takozvanu mikro-regiju, u novu situaciju unijeti tu školu. Večeras ćemo imati vjerojatno žestok razgovor jer, kako smo čuli, dva naselja žele drugo, i to među njima jedno naselje gdje imamo Hrvatsku manjinsku samoupravu, štoviše načelnik sela je i predsjednik tog tijela, koji baš želi to, zbog nekih svojih interesa, ne znamo koji su to točno, odnosno vjerojatno su materijalne naravi. Mislim da bi se trebali razmisliti i naši načelnici, i voditelji naših škola i roditelji jer do te situacije, po mom sudu, ne bi došlo da su roditelji našu djecu upisali na hrvatski jezik, da nas ima više. Naravno, zna se da je natalitet opao ne samo u čitavoj državi već i kod nas, u Hrvata, a taj

zakon svim malim školama je loš, manjinskim školama je pak najgori. Ako spojimo dvije mađarske škole, tamo mađarski jezik još ostane, ako mi spojimo naše škole s jednom mađarskom školom, na žalost, onda tu očito da više nastave hrvatskog jezika ne može biti.

Vidimo ovdje u Gradišću što se desilo židanskoj školi, zato je i strah ovdje u Gornjem Četaru, ali u ovoj nastaloj situaciji, mislim, vas osobno pozvali su simo zato da budete neka obrana ovim peljačem ki nikako ne žele da ova škola ode jednoj mađarskoj školi, u selo Gencsapáti. Kakovu potporu, kakova sredstva ima HDS da to ponudi ovim ljudem?

Polazeći od onih iskustava koje imamo već kod preuzimanja jedne naše škole, to je santovačka škola, gdje smo situaciju, takoreći riješili, po mom sudu, ovu godinu trebamo prebroditi, jer već išta se želi donijeti, ikakva odluka, taj vlak je već prošao. Veliku mogućnost trebaju iskoristiti hrvatske manjinske samouprave: priložiti veto na sve ono što se tu sprema, da dobijemo na vremenu i da za 2008. godinu pripremimo takav prijelaz koji će osigurati školovanje naše djece na hrvatskom jeziku. Dalje, to sam već rekao i na zadnjoj našoj skupštini, mi želimo onako kako smo riješili u Bačkoj sa santovačkom školom, da i u Zali i u Podravini, pa i u Gradišću napravimo jednu centralnu našu školu, koju možemo preuzeti ako udovoljimo zakonskim uvjetima. Hrvatska državna samouprava će imati još ustanova koje država može stopostotno financirati, a onda zapravo o državnom novcu ćemo imati stabilne ustanove, gdje će djeca moći učiti naš hrvatski jezik i nadalje. Znamo kakvo je stanje, mješovite obitelji, doma nemaju vremena više baviti se djecom, dakle djeca znaju samo ono što donesu iz škole. Ne donesu više znanje hrvatskog jezika, identiteta, običaje iz kuće, stoga ustanove imaju najveću ulogu u tome da još opstanemo i na ovim prostorima.

Vi ste i sami rekli da su u prošlosti nekako zamućali, prešutjeli ove probleme, a problemi, mislim, jur zdavno postoju, nisu novi. Izgleda da onda vekša je volja, vekša je odanost vaša da se bavite ovom školskom problematikom?

Svakako. Uvijek sam bio za jačanje institucionalne pozadine Hrvata u Mađarskoj. Sada imamo školu, imamo Znanstveni zavod, uskoro ćemo imati Muzej sakralne umjetnosti u Prisiki, itd. Mislim da ovaj gorući školski problem sada žele na meni kao novopečenom

predsjedniku tražiti, ili me zapitati: zašto nije to riješeno. Ja sam tri mjeseca na ovoj funkciji i mislim da oni koji su bili dvanaest godina na istom položaju kao što sam ja, trebali su već prije toga te korake donijeti, pa do te nezavidne situacije ne bi došlo. Zato danas, od jutra do večeri, sam ovdje i rekao sam da ću otići svakamo gdje je taj problem. Inače, u Podravini imamo sličan problem. Što se tiče martinačke, lukoviške, odnosno starinske škole, tamo u ponedjeljak imamo sastanak. Nadam se da smo tamo malo bliže rješenju, prije svega i zbog toga što ondje je pitanje samo hrvatski jezik i naši Hrvati. Zna se da u Podravini, što se tiče znanja hrvatskoga jezika djece, nemaju problema. U tim našim mjestima djeca još pristojno govore, dakle od kuće donesu materinski jezik. Tamo je neki drugi problem, tamo se isto načelnici nekako ne slažu. Nadamo se da ćemo riješiti problem, kao što ga i ovdje moramo riješiti jer ako to u Gradišću ne riješimo, onda osim petrovoselske škole, jedva ćemo imati ustanovu gdje će se školovati naš podmladak. Odbor za školska pitanja pri Hrvatskoj državnoj samoupravi ekipiran je, imamo šest članova. Svi šestero su ravnatelji škola, i to takvi ljudi koji umiju svoj posao, žive i rade u različitim županijama, imaju razna iskustva i mogu jedni drugima pomagati. Zato nije slučajno što sam tražio ravnatelja pečuške škole Gábora Győrvárija koji se ukopao u tu problematiku. Uskoro moramo riješiti problem jednoga savjetnika. Mi smo imali to, ali na žalost, kada je umro Stipan Blažetin, mi od tada to nemamo. Dobro bi bilo ako bi se našla osoba koja bi se toga primila jer to nije lagan zadatak. Možda bi bilo pametno da njega zaposlimo i on bi se trebao baviti svakodnevno samo tim problemima, jer ako školski problem ne riješimo, onda uopće problemi Hrvata neće se riješiti u čitavoj Mađarskoj.

Pjevači Udruge klapa iz Zagreba

BUDIMPEŠTA – U sklopu događanja kojima je obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske, u Budimpešti je Velesposlanstvo Republike Hrvatske na čelu s velesposlanikom Ivanom Bandićem, u suradnji s Centrom za kulturu Novi Zagreb, 24. lipnja u crkvi svetoga Mihovila organiziralo svečanu svetu misu i koncert. Svetoj misi sudjelovali su članovi Udruge klapa iz Zagreba, Mješoviti zbor i klapa Petrada, te klapa Komin. Članovi iste Udruge sutradan su u hrvatskom velesposlanstvu u Budimpešti, na prijemu koji je velesposlanik Bandić priredio u čast Dana državnosti, imali kraći nastup, a uz njih nastupio je i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha koji je otpjevao mađarsku i hrvatsku himnu. Prijemu su sudjelovali predstavnici javnoga i političkoga života glavnoga grada te predstavnici hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Velikan hrvatskoga modernizma

Izložba pruža dobar uvid u Pricin opus kroz odabir iz svih njegovih faza

ZAGREB – Monografska izložba velikana hrvatskoga modernizma, akademika Zlatka Price (1916. – 2003.) otvorena je u utorak u Domu hrvatskih umjetnika u Zagrebu, u Galeriji Prsten, točno na slikarev 91. rođendan. Na otvorenju su govorili povjesničar umjetnosti Nikola Albaneže, autor izložbe, predstavnici HDLU-a, ravnatelj Dubravko Adamović i predsjednik Vatroslav Kuliš, te gradonačelnici triju gradova: pečuški Péter Tasnádi, samoborski Antun Dubravko Filipec i zagrebački Milan Bandić.

Péter Tasnádi istaknuo je Pricinu vezanost uz njegov rodni grad Pečuh, kojemu je u nekoliko navrata darovao svoja djela, te njegov doprinos povezivanju dvaju naroda. Grad Pečuh dodijelio je Prici 1992. godine nagradu Pro Communitate, a osnovao je 6. veljače 2007., zajedno sa gradom Samoborom, zakladu Zlatko i Vesna Prica, čiji je upravitelj Ante Sorić.

Nikola Albaneže napomenuo je da se izložba podjednako obraća poznavateljima Pricina opusa, te novopridošlima, koji će dobiti dobar uvid u njegov opus kroz odabir reprezentativnih radova iz svih njegovih faza, od formativnoga razdoblja i početaka iz 1935. godine, preko »Samoborskog ciklusa«, »Tarskog ciklusa«, do posljednjeg »Opatijskih kišobrana«. Pricin humanizam očitovao se njegovim interesom za ljudsku figuru kao temu, a mjesne sadržaje prometnuo je u svjetske vrijednosti.

Slike je posudila Jasmina Jugo-Prisca, umjetnikova supruga, Galerija Prisca iz Samobora i drugi skupljači i ustanove. Dvojezični hrvatsko-mađarski katalog izložbe sadrži tekstove koje potpisuju Nikola Albaneže, Marina Baričević, Ante Sorić, dr. Toller László, Antun Dubravko Filipec, dr. Jenő Újvári i György Várkonyi. [Barbara Vujanović]

Vesna Njikoš Pečkaj
i Joško Ševo

PEČUH – U povodu obilježavanja Dana državnosti Republike Hrvatske, 26. lipnja u svečanoj dvorani Skupštine Baranjske županije Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu na čelu s konzulom gerantom Vesnom Njikoš Pečkaj priredio je prijam za predstavnike triju županija koje pokriva, uglednike javnoga i političkoga života te predstavnike hrvatske zajednice u ovom dijelu Mađarske. Prijam su svojim nastupom obilježile i članice Ženskoga pjevačkoga zbora Augusta Šenoe iz Pečuha, a nezaboravan je bio i nastup dramskog umjetnika Joške Ševe, s ulomcima iz poznate predstave Govorite li Hrvatski?, čiji je autor i redatelj također Ševo.

Trenutak za pjesmu

Đore Držić

Ka se je jur vila

Ka se je jur vila ajli još gospoja
gizdavija vidla i lipša ner moja?
Ar kako sve vode iz mora izviru
ter svud se rashode i opet u nju
zbiru,
tač od nje izniču sve gizde zadosti
i opet sve stiču u njezi liposti.
A to je svidočno jak zračna jur
zora
i sunce istočno kad sine vrh gora.

Joško Ševo: Govorite li hrvatski?

Glumac Joško Ševo u svečanoj dvorani Skupštine Baranjske županije, gdje je 26. lipnja Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu upriličio proslavu Dana državnosti, izveo je dijelove iz monodrame „Govorite li hrvatski“. Ševo je sam odabrao tekstove iz hrvatske književnosti od Marka Marulića do suvremenih pisaca, i režirao predstavu s kojom je nastupio na pozornicama diljem Hrvatske, Europe i svijeta više od 400 puta. Sve „zapise“ Ševo je sabrao u jedinstveni ugođaj monodrame i monološke freske i u zasigurno najzahtjevnijoj kazališnoj formi, izgovara ih kroz poeziju i prozu, od Orsata iz Vojnovičeve „Trilogije“, monologa Pometa iz „Dunda Maroja“ do Šoljanove proze. Uz narečeno Ševo govori Ivana Kozarca, Marka Marulića, Petra Zrinskog, Antuna Gustava Matoša, Augusta Šenou, Tina Ujevića, Antuna Branka Šimića, Viktora Vidu, Veljka Nikolića, Borisa Marunu, Željka Sabola, J. Prudeusa, Juru Kaštelana, Dragu Ivaniševića, Juru Franičevića Pločara, M. Sladešilović, Josipa Pupačića, Maka Dizdara, Stjepu Mijovića-Kočana, Slavka Mihalića, Danijela Dragojevića, Ivana Tolja i Antu Stamaća.

Predstava „Govorite li hrvatski?“ premijerno je izvedena u zagrebačkom kazalištu Gavelli 1994., i od tada živi, a svaki put svojom izvedbom Ševo, koji je i autor, i redatelj, i glumac, pruža neponovljiv doživljaj.

Predstava, monodrama „Govorite li hrvatski?“, koja je nastala 1994. godine, ima svoju integralnu verziju u trajanju od pedesetak minuta. Kako ste došli, da tako kažemo, do te dužine?

– Kada sam počeo igrati, napravio sam pokus i govorio sam više od dva sata, bilo je to u Trogiru u Kneževu dvoru, bilo je lijepo, ali sam shvatio kada sam se vratio u Zagreb, da je to predugo, naravno. Jezivo teško mi je bilo u Zagrebu izbacivati tekst u tijeku stvaranja konačne inačice, ali što je ona kraća, to je i ubitačnija. Već drugi put u Pečuhu se pitam „Govorite li hrvatski?“. Volim Pečuh i imam neprekinutost dolaženja u njega. Moja monodrama nema pretenziju biti nikakvom antologijom iako su svi tekstovi koji su u njoj i koje govorim antologijski, ali sam ih izabrao po svome glumačkom senzibilitetu. Oni nisu kronološki poredani, nego sam ih dramaturški posložio na svoj način. Počinjem s Vojnovičem, drugi je Gundulić, Bašćanska ploča, Ujević i tako redom ... Ne mijenjam tekstove u monodrami, igram je i govorim isto ono što sam igrao kada je predstava premijerno izvedena u kazalištu Gavella 1994. godine.

Ovdje ste danas govorili dijelove iz predstave. Bilo je tu mnogo ljudi koji ne razumiju hrvatski jezik, ali to nije umanjilo njihov doživljaj? Tišina je bila opipljiva, a snaga hrvatske riječi i vašega talenta nas je opčinila i još jednom zamislila?

– Došao je do mene pečuški biskup i zapanjujuće stvari mi je rekao. Ne govori hrvatski, ali je govorio o podržavanju domoljublja, kako sam igrao s puno snage, s vidljivim nizom osjećaja, i prepoznao je, naravno, da se radi o različitim varijantama hrvatskoga jezika.

Govorim, u svom izboru čakavskim,

štokavskim, staročakavskim, kajkavskim i starokajkavskim.

Vi ste Dalmatinac?

– Da, rodom sam iz Trogira. Zagrebački Trogirani. Sada igram u Hrvatskome narodnom kazalištu u predstavi Dundo Maroje ulogu Pometa. Premijera je bila prije dva mjeseca. I to govori da se dobro razumijem u dubrovačku štokavicu, ali sve mi je blisko pa i pismo Petra Zrinskoga napisano na tome jednom jeziku koji bi mi možda bio najbliži da ga imam, na jeziku ozaljskoga kruga mjesta gdje se susreću kajkavski i čakavski.

Govorite li hrvatski? Bilo je niz gostovanja u Europi i svijetu po Hrvatskoj.

– Imao sam šest izvedaba u Beču, četiri u New Yorku, bio sam u Kanadi, većini njemačkih gradova, Mađarskoj i, naravno, diljem Hrvatske.

Prodekan ste za nastavu i studente Akademije dramskih umjetnosti u Zagrebu i profesor ste glume. Sa svojim studentima Govorite li hrvatski? I znaju li oni i vole Govoriti

hrvatski? Jer tekst koji ste vi ovako složili dobra je podloga za školovanje budućega glumca?

– Da, i studenti me vole pogledati i vole govoriti ovaj tekst. Misle kako neće uspjeti progovoriti i šaltati se iz sekunde u sekundu, ali sve se nauči, što se i ako se voli. Ne želim ništa mijenjati jer ako bih išta promijenio bila bi to neka druga predstava. Vidim njezinu stalnu budućnost, predstava je ovo koja ima veliku prošlost. Ja sam uz glumu završio i kroatistiku i možda je i to bio poticaj da sastavim i stvorim ovakvu predstavu. Centar je moga osobnoga i glumačkoga interesa hrvatska književnost i onda sam osjetio potrebu da ono što je meni najbliže, točnije najdraže za govoriti, skupim premda je mnogo toga što obožavam i volim moralo ostati vani, zbog dužine, dramaturgije i svega ostaloga ...

Branka Pavić Blažetin

Bogatstvo ...

Ladislav Ronta, Marija Ištoković i Stjepan Zagorac, prilikom opraštanja Stjepana Zagorca od salantskr župe i odlaska u mirovinu, u svibnju 2007. godine

Deseta Mala ljetna škola hrvatskoga jezika u Santovu

U znaku okrugle obljetnice

Kako to biva svake godine, ravnatelj Joso Šibalin uz ocjenu prošlogodišnjeg rada, te nacrt planova za buduće razdoblje, izvjestio je učenike i roditelje kako će otvorenje nove školske godine biti 2. rujna, a nastava počinje u ponedjeljak, 3. rujna 2007. Do tada ostaje učenicima da se odmore, osvježe i pripreme za novu školsku godinu.

S. B.

Nakon proslave 60. obljetnice postojanja škole i završetka školske godine, od 18. do 23. lipnja u Santovu je u organizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma održana jubilarna, deseta, Mala ljetna škola hrvatskoga jezika koja je pokrenuta još u ljeto 1998. godine. Kako nam reče ravnatelj Joso Šibalin, ove se godine okupilo 82 sudionika koji su osim iz Santova došli i iz nekoliko županijskih naselja: Bajе, Bačina i Dušnoka, koji se svake godine vraćaju u santovačku Malu ljetnu školu hrvatskoga jezika.

Petodnevna ljetna škola i ove je godine ispunjena bogatim sadržajima, a u radu s djecom sudjelovali su svi djelatnici osnovne škole i učeničkog doma.

Prije podne organizirana su uglavnom razna zanimanja iz plesa, pjevanja, likovna radionica, jezične vježbe, iz narodopisa i glazbenog odgoja, a popodne razni zabavni sadržaji, športska zanimanja i kupanje.

Osim zanimljiv predavanja i raznih radionica, najveće zanimanje učenici su pokazali za natjecanja i nadmetanja, a već godinama omiljeno je natjecanje po postajama koje se priređuje po skupinama. Ove su godine učenici obišli selo, nadmećući su u plesu, pjesmi, športskim aktivnostima i, naravno, poznavanju hrvatskoga jezika, povijesti i narodopisa, prije svega usmjerenom na poznavanje hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Da je i ovogodišnja Mala ljetna škola bila uspješna, mogli su se uvjeriti i roditelji s obzirom da su sudionici tabora na završnoj školskoj svečanosti održanoj u petak, 22. lipnja, prikazali vrlo bogat prigodni kulturni program.

Kako smo spomenuli, posljednjega dana upriličena je i završna svečanost na kojoj su nagrađeni najuspješniji učenici prošle školske godine, a zatim podijeljene i đačke svjedodžbe.

Premda su ljetni školski praznici u punom jeku, rad u školi nije prestao ni tijekom ljeta jer, kao što je poznato, pošto su zgotovljeni svi potrebni planovi za izgradnju novog učeničkog doma, započela je izrada konkretnog natječaja radi osiguranja sredstava za projekt, prema prethodnim procjenama, vrijedan 350 – 500 milijuna forinti.

U Serdahelu se ulaže u seoski turizam

Stjepan Tišler

Mjesna samouprava sela Serdahela već više godina razmišlja na koji bi način mogla primamiti turiste, stoga su samouprava i privatni poduzetnici postupno činili neke korake u te svrhe. Šljunčare pokraj sela nude pravo mjesto za rekreaciju, odmor uz vodu, no na žalost kupanje nije riješeno, ali može se pecati, voziti se biciklom, šetati u lijepome prirodnom okružju. Prije dvije godine izgrađen je, tik do sela i ribnjak, koji je na sve većem glasu jer nudi čak i ugostiteljske usluge. Privatni pansioni Jaklin i Varga nude smještaj za lovce, ribolovce.

Vodstvo sela također je smatralo važnim ulagati u te svrhe. Lani je samouprava uspjela obnoviti jednu od najstarijih zgrada u naselju, Fedakovu kuriju

Jedan od najuspješnijih natječaja jest projekt obnove za regijski dom i duhovno izvorno središte, koje je predano lani u rujnu. Preko agrarnog operativnog programa Europske unije (AVOP) samouprava je dobila potporu od 60 milijuna forinti u te svrhe, a za svoj udio (10 milijuna) nadalje dobila je 6,3 milijuna forinti od Ministarstva unutarnjih poslova. Obnovljen je krov, građevinske stolarije, unutrašnji i vanjski zidovi, komunalije, a u okolici zgrade će se urediti park u kojem je posađeno 150 drveća.

U zdanju će dobiti mjesta uredi civilnih udruga, središte malopodručne udruge, izgrađena je konferencijska dvorana za 50 osoba, u jednoj prostoriji će se urediti izložba o Šari Fedak, nekadašnjoj vlasnici kurije.

Pošto je završena prva etapa obnove, radovi su se nastavljali u potkrovlju, naime, samouprava je od Zapadnozadunavskog vijeća za unapređivanje područja dobila potporu za izgradnju deset spavaćih soba s kupaonicom u potkrovlju koji će potpomagati razvoj seoskog turizma na tom području.

Taj obnovljeni dio svečano je predan 22. lipnja. Načelnik sela Stjepan Tišler izvjestio je nazočne da je uloženo 23,5 milijuna forinti, od čega je 16,5 milijuna dobiveno preko

Predaja novog dijela

natječaja, a sedam milijuna je dodala mjesna samouprava. U trećoj etapi samouprava kani u podrumu izgraditi restoran i kuhinju, no za to još treba pronaći povoljne natječaje.

Na svečanoj predaji parlamentarni zastupnik István Göndör istaknuo je važnost seoskog turizma, koji se neće ostvariti ako samo čekamo da tko dođe u naše naselje, nego valja i činiti za to. Serdahelska samouprava na pravom je putu. S Fedakovom kurijom stvorila je mjesto za civilne udruge, kulturu, konferenciju i smještaj gostiju.

Istoga dana, u organizaciji Pakta za zapošljavanje u okolici Letinje, u kuriji je održana i konferencija naslovljena „Život koji se živi u Pomurju“.

Područje Pakta nalazi se pokraj hrvatsko-mađarsko-slovenske granice, čineći tako tromedu. Okuplja 35 naselja i skupa s njima tri mala područja. Predsjednik Pakta je Béla Halmi, načelnik grada Letinje. Zadaća mu je da uočiti mogućnosti razvoja zapošljavanja, stvaranja novih radnih mjesta, stoga je ekipa Pakta izradila studij o položaju područja s raznoga gledišta, o čemu je bilo riječi na konferenciji. Sudionici su mogli dobiti zanimljive podatke.

Područje Pakta izrazito je zaostalo unatoč tomu što su naravni uvjeti povoljni. U području djeluje 1460 privatnika, najviše njih se bavi trgovinom. Vrlo je velik problem broj zaposlenih. Na žalost više je umirovljenika: 7700 osoba (velik broj njih je u invalidskoj mirovini), a tek 7100 su u radnom odnosu. Radno mjesto traži 1600 ljudi, od kojih već trećina dulje vrijeme ne nađe radno mjesto.

U svezi s teškoćama nezaposlenosti serdahelski načelnik imao je povoljne vijesti, naime, u selu bi se još ove godine trebao izgraditi pogon za preradu voća, koji bi zaposlio oko 45 radnika. Zatim se planira tvornica škroba koja bi, prema računanjima, primila 170-ak radnika, a ima planova i za proizvodnju bioetanola.

beta

Nardarski zbor snimio prvu CD-ploču

Mišani zbor u Nardi ljetos svečuje 20. obljetnicu svojega postojanja, tom prilikom pak su izmislili člani korusa da će si napraviti prvu cedejku i za publiku. Petak, 29. junija, kasno u noć su djelali na snimanju jačkari s tonmajstorom studija Croatice Albertom Handlerom. Kako je dirigentica zbora Magda Horváth-Németh rekla, malonardarska crkva ima jako dobru akustiku, zato su si izbrali to mjesto za snimanje 16 narodnih jačak, ke su omljubljene i rado pjevane u Nardi, odnosno ke su i dovidob bile na repertoaru zbora. Ovput jačenje nij samo pratio glas harmnije Zoltana Pezenhoffera, nek priključili su se i drugi prislički ter nardarski svirači. Po običanju direktora Croatice Čabe Horvatha, prva glazbena cedejka Nardarcev bit će gotova na jubilarnu svetačnost ka je predvidjena 12. augustuša, nedilju, pravoda s prezentacijom ovoga glazbenoga produkta. Na mjesno slavljie bit će pozvane sve one grupe s kimi su nardarski jačkari prik toliko ljet uspješno djelali, a naravno, pozivnicu će dostati i negdašnji kotrigi zbora.

-Tiho-

Deveti Školski tabor u Koljnofu Jedan tajedan s tamburami i hrvatskim jezikom

Pri načinjanju narukvic

Pripravljanje taborske torbice

Jedno od najboljih djel

U Gradišću je koljnofska škola „Mihovil Naković” jedinstvena po tom da svenek „produžuje” školsko ljeto s jednim tajedom. Tomu je inicijator bio bivši direktor škole Franjo Pajrić ki je pokrenuo ov sastanak dice iz trih škol (Buševca, Velikoga Borištofa, Koljnofa) ter se jako trsio da hrvatski jezik ostane živ i da dica imaju mogućnosti i zvana škole baviti se jezikom i različitim zanimanji ke se usko vežu za hrvatstvo. To je prez sumlje na hasan dici, a i roditeljem ki ne znaju kamo staviti svoje mališane za školskim ljetom, a kanu im osigurati ne samo cjelodnevno nadgledivanje nego i zanimljive programe. Čitalački i tamburaški tabor u Koljnofu kljetu će napuniti svoje deseto ljeto i iz svoje popularnosti, izgleda, krez toliko ljet ništ nij izgubio. Od 18. do 23. junija i sad je kih 50 dice, od 2. do 8. razreda, pohađjalo taborske djelaonice u dvi grupa. Pod peljanjem Geze Völgijja tamburaši su mogli usavršiti svoje znanje na intenzivnoj probi, svaki dan od devet uri do podneva. Druga

polovica učenikov je bila takaj podiljena na četire djele i izmjenično su se s učiteljicom Monikom Egrešić-Taschner bavili ručnim djelom, s Ingridom Klemenšić su riješili jezične zadaće, pomoću kompjutorskih igar. Treća grupa se je zabavljala i, naravno, se je učila, kako se najti u različiti jezični situacija, a vježbali su se ovde i elementi dramske igre, pod peljanjem Katike Mohoš-Arato. Učiteljica vjeronauka Eržika Pajrić je jur u mirovini, ali svako ljeto je ovde dobrovoljno, a s Terikom Kolonović-Daniel uču dici crikvene jačke, molitve. Otpodne su bili izlet, pri Matinoj kući sudioniki tabora nisu samo slanine pekli nego su mnogo toga doznali o Mati Šinkoviću, gdo ljetos ima 80. jubilej rođenja, na kojega se pripravlja ovo naselje u jesen. Na sredini tajedna su se ka koljnofskim taborašem pridružili i gosti iz Velikoga Borištofa. Kako je rekla učiteljica nimškoga jezika Otilia Šteiger, ovput su dopeljali 6. razred iz borištofske Glavne škole, pogledali su Seosku kuću, potom su u

Borištofska dica pred Seoskom kućom

dvi grupa podiljeni prošli na različita zanimanja tabora. Pokidob u Austriji još do kraja miseca je durala nastava, ovoj dici ta dan je bila nagrada jer nisu morala prođti doma u školu, a otpodne su išli još i na kupanje. Ova točka je stala na programu i Koljnofcem u austrijskom kupališću kamo su piše išli, ali brojni su bili zanimljivi dili još npr. stvaranje vlašće tekstilne torbe s različitim koljnofskimi motivi ili gledanje hrvatskoga filma. Svako ljeto je jedna ekskurzija u Gradišću, pri koj se posjećuju hrvatske škole, a ovput sjeverno Gradišće je bilo na redu i diozimatelji su se upoznali s Bizonjom i Kemljom. Petak su dica bila nazoči i pri svetoj maši, i prošla su i u Šopron na Hrvatske dane. Subotu, pri završnoj svetačnosti su taboraši predstavili šaroliki program pokazajući što su sve naučili čez jedan tajedan, a zatim je slijedio svetačni objed u restoranu Levanda. Iako je školi jur službeno odavno kraj, ovu instituciju, a djelomično i održavatelja čekaju različite zadaće. Najprlje da se izabere novi direktor ustanove, naticanje za ovu funkciju je jur ispišeno, a drugo da od septembra srično krene dvojezična nastava, u Gradišću, evo, jur i u drugoj školi.

-Tiho-

Tamburaši su se intenzivno vježbali svaki dan

4. Međunarodni folklorni susreti djece i mladih

Od 29. lipnja do 1. srpnja u Zagrebu je održan 4. Međunarodni folklorni festival djece i mladih. Kulturno-umjetničko društvo „Preslica” idejni je začetnik i organizator Dječjih međunarodnih folklornih susreta koji se održavaju od 2004. godine na reprezentativnim koncertnim prostorima u gradu Zagrebu.

KUD „Preslica” osnovan je u listopadu 2001. godine u novozagrebačkom naselju Blato. Od svog osnutka društvo njeguje izvornost koja se očituje u pjesmama, plesu, ali i u očuvanju narodnih nošnji i običaja. Društvo radi u različitim skupinama, ima žensku vokalnu skupinu, tamburaški sastav te etnološku radionicu. Susreti tradicionalno okupljaju djece i mladih folkloriša iz svih krajeve Hrvatske, ali i iz ostalih dijelova Europa. Organizatori svake godine ugošćuju i mlade skupine urođenih Hrvata. Na 4. folklornom susretu sudjelovali su i mladi plesači i svirači Osnovne škole i gimnazije Miroslava Krlježe iz Pečuha.

Pečuški srednjoškolci na svečanom gala programu u velikoj dvorani Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog izveli su koreografiju „Bošnjačke igre” Józsefa Szávaija i Antuša Vizina. Plesove je uvježbao Blaško Stanić.

Osim njih nastupali su: KUD „Preslica” iz Zagreba, Folklorni ansambl „Zdenac” iz Garešnice, KUD „Tomislav” iz Županje, „Warsawianka” iz Poljske, HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević” iz Bačkog Brega, KUD „Elizabeta”, KUD „Aisedora” iz Ukrajine, KUD „Petar Preradović”, KUD „Ivančice” iz Kutine, KUD „Filip Dević” te HKUD „Sv. Ivan Krstitelj” iz Grude.

Tradicionalnom manifestacijom KUD „Preslica”, kao organizator, želi pokazati, ali istodobno i sačuvati tradicionalne narodne običaje, nošnje, pjesme i plesove različitih krajeva Hrvatske. Na susretima je pribivalo petstotinjak mladih izvođača u dobi od 12 do 16 godina. Na prvi dan festivala nakon dolaska u Zagreb folkloriša su najprije objedovali, a zatim svi skupa s turističkim vodičem odšetali do središta grada gdje su imali priliku pogledati značajnije znamenitosti Zagreba.

Na drugi dan, u subotu u 9 sati, bilo je primanje kod gradonačelnika gdje je po jedan par obučen u narodnu nošnju predstavljao svoje društvo. S početkom u 11 sati krenuo je mimohod ispred Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog preko Trga bana Jelačića do Trnjanske. Umorni folkloriša nakon objeda i

MALA
STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fiečhaza

popodnevno odmora pripremali su se za večernji nastup.

Svečani koncert počeo je u 19 sati u velikoj dvorani „Lisinskoga”. Naši mladi plesači i svirači mnogobrojne gledatelje razdražili su izvrsnom izvedbom bošnjačkih plesova. Program je u nedjelju nakon doručka bio okončan izmjenom darova.

Dječji međunarodni folklorni susreti u Zagrebu u svibnju 2006. godine uvršteni su u Međunarodni savjet organizatora festivala folklor CIOFF koji, kao nevladina organizacija, uživa potporu UNESCO-a. Kako smo od organizatora saznali, oni se nadaju da će ti mladi naraštaji biti čuvari narodne baštine.

Program 4. Međunarodnih folklornih susreta djece i mladih Zagreb, 2007 ostvaren je uz financijsku potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Grada Zagreba, Gradskog ureda za zdravstvo, rad, socijalnu skrb i branitelje, Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport i Turističke zajednice grada Zagreba.

Renata Božanović

Andor Bedegi s malim folklorišicama

Gradišćanske pedagoginje u zbogomdavanju

*Tereza Kolonović-Daniel iz
koljnofske škole u mirovinu*

Konac koljnofskoga školskoga ljeta je zlamenovao za Teriku Kolonović-Daniel, rodnom iz Narde, i završetak djelatnoga perioda. Diplomirala je iz srpskohrvatskoga i ruskoga jezika 1972. ljeta u Pečuhu na Pedagoškoj visokoj školi, i još toga ljeta u augustu se je zaposlila u koljnofskoj osnovnoj školi. „*Bog je dao da ovdje začmem i završim svoje djelo*” – je rekla pedagoginja, koj je bilo cijeloga života ovo jedino djelatno mjesto. Na početku je stanovala u koljnofskom službenom stanu, zatim se je odselila u Šopron, kade i dandanas stanuje. Na početku 90-ih ljet na sambotelskoj Visokoj školi, u okviru izvanrednoga studija je stekla diplomu nimškoga jezika i književnosti, i odonda je podučavala ta dva spomenute školske predmete, a od 1985. ljeta postala je i zamjenica školskoga direktora. Šest ljet dugo je djelala pod peljanjem ravnateljice Marije Pajrić, 11 ljet je „služila“ direktora Franja Pajrića, i u ovi zadnji šest ljet je djelovala uz školsku peljačicu Osnovne škole „Mihovil Naković“ Agicu Sárközi. Polag nastave, u školi je pobrala oko sebe dicu u djelaonici za poznavanje domovine. Ova oduševljena grupa od 16 dice je začela skupljati u selu stara dugovanja ka su 1987. ljeta mjesta dobila u koljnofskoj Seoskoj kući. I danas je malo takovih predmeta, kipic u mjesnom muzeju za kojega bi Terika Kolonović-Daniel ne bi znala ku-tu povidaljku, legendu, historiju. Po riči novopečene penzionerke, ako joj roditelji, u Nardi, budu zdravi, naravno će i od septembra rado pomoći u nastavi nimškoga jezika, ali samo u dvi razredi, a to pak znači da neće se čisto otrgati od voljene ustanove u koj je provela sve skupa 35 ljet.

-Tiho-

Kemljanske novosti

Gostovanje koljnofske dice i Društveni dan

Hrvatska dica iz Koljnofa 21. junija, četvrtak, su nas pohodila u okviru Čitalačkoga i tamburaškoga tabora. Otpodne su k nam zašla u školu, kade im je direktorica Julija Andirkó-Nagy pokazala sve razrede, sobu kompjuterov, športsku dvoranu. Zatim je je dočekala kemljanska Hrvatska manjinska samouprava, a mjesne znamenitosti su gostom predstavile Julija Roncai ter Marija Štipković. Put im je najprlje peljao na Trg spomenikov. Onda su pogledali driveni spomenik Mate Meršića Miloradića, spomenploču herojev ter spomenik doseljenju Hrvatov u ove kraje. Odšetalu se u cimitor kade su zajačili i molili pri grobu Meršića. Kad su došli najzad, našli su se s farnikom sela Karlom Klemenšićem, ki im je pokazao crkvu. Njevo gostovanje u Hrvatskom klubu financirala je Hrvatska manjinska samouprava.

U našem selu sad jur tradicionalno se

priredjuje Društveni dan. Ljetos je to bilo 23. junija, subotu, u organizaciji Društva ognjogasev.

Čuda grup su pozvali, ali nisu se svi odazvali pozivu. Tehnički gledajući, Dan je bio jako dobro organiziran ter i posjećen, naticali su se starji, mladji ljudi i dica. Većina zadać se je odnosila na ognjogasne vježbe.

Npr. ognjogasni auto naticatelji su morali složiti navrime i ugasiti oganj njim. Med šlemi su morali bižati, nositi cijeve i na kraju reda špricati. Po objedu su gosti pogledali spektakl ženske grupe s trbušnjimi tanci. Naticatelji su dostali lipe pehare i čuda darov, a i dica su se jako veselila čokoladi i cukriću.

Vridno je i po imenu spomenuti glavne organizatore, kim zahvaljujemo ov lipi dan: Matiji Farkašu, Laslu Krankoviću, Jivi Roncaiju. Do večera smo mogli uživati u muziki naših harmonikašev.

Marija Novič-Štipković

Kašadsko ljeto i konji

U organizaciji kašadske mjesne samouprave te potporom Hrvatske samouprave sela, Bremenske samouprave, šikloške Lovačke udruge i Društva prijatelja konja, te mnogobrojnih sponzora i pomagača, 7. srpnja u Kašadu je održano prvo natjecanje dvoprega. Kašadani, na čelu s načelnikom Stipom Oršokićem, uložili su brojne sate društvenoga rada u uređenje igrališta i okolice. Vole oni konje i u davna vremena, kažu mi, kako je u Kašadu bilo mnogo konja, što pokazuje i činjenica kako su se stariji stanovnici u velikom broju okupili na igralištu uživajući u natjecanju i konjskome kasu.

Kašad je selo na samom jugu Mađarske, na zelenoj granici, sa svojih 358 stanovnika, s 130 umirovljenika, bez vrtića i škole, s načelničkim uredom, crkvom u koju dolazi svećenik iz Bremena, uređenim ulicama, okućnicama, seoskim domom kulture, i najnovije utrkom konjičkih dvoprega. Na moje pitanje zašto utrke upravo ovdje, na zemljištu kupljenom od bremenske zadruge, kažu: „Zato da bude života u Kašadu i da se glas o Kašadu pronese ...“.

Tako je i bilo. Okupilo se tridesetak natjecatelja dvopregaša među njima i naši Hrvati iz Kašada: Atila Plužar i Tomo Horvat te Stipan Filaković iz Mohača. Okupili su se i svi oni koji vole konje i kočije, ljepotu konjskoga kasa i eleganciju, sabiranje bodova u savladavanju nimalo lakih zadataka.

Srela sam i porazgovarala s dva naša Hrvata, s natjecateljem Atilom Plužarom iz Kašada i Stipanom Filakovićem iz Mohača.

Atila je prije godinu dana prodao mlade

konje Stipanu Filakoviću, svome nekadašnjem učitelju u mohačkoj školi. Atila uzgaja konje već desetak godina, voli ih, uz posao na carini sve svoje slobodno vrijeme ili dio njega poklanja konjima. Ima i kobilu koja se redovito ždrijebi, a natjecati se počeo prije nekih pet godina i postiže pri tome zapažene rezultate. Kako kaže, baranjska natjecanja, u Harkanju, Boji, visoko su rangirana i među jačima u državi.

Stipana Filakovića teško je slijediti u njegovim aktivnostima. I dok smo se polako navikli na njega kao izvrsnoga koreografa, voditelja KUD-a Mohač, zastupnika Hrvatske samouprave u Mohaču, nastavnika u mohačkoj školi Józsefa Mareka, atletičara, uglednoga trenera, evo, već nas iznenađuje svojim dvopregom i krasnim konjima, željom za utrkom i sudjelovanjem u konjskom kasu. Volim konje, kazat će nam Stipan,

nastavljajući kako je još u Santovu šezdesetih godina kao sedmogodišnji dječak, plačući i skrivajući se u majčine skute kada su im oduzeli dva para konja, odlučio kako će prvom zgodom kada bude mogao imati svoje konje, i ima ih od 1978. godine. Ima četiri, dva aranpana i dva polukrvna mađarska konja. Aranpance je Stipan upregao u Kašadu, konji su to stari četiri godine, prekrasni, i glede utrka i natjecanja tek je budućnost pred njima, kažu mi Atila i Stipan. Na kašadskom natjecanju okupilo se tridesetak dvoprega. Atila se natječe samo u Baranji, a Stipan se kadšto prošetala i dva Bačke, tako je nedavno sudjelovao na natjecanju u Gari. Treba udovoljiti strogim propisima, rukavice, odijelo, šešir. Ima devetnaest kapija i na njima su loptice, određeno je vrijeme za koje moraš proći kapije i pri tome ne smiješ srušiti loptice. Naši Hrvati uvijek su jako dobri, Atila je gotovo redovito među prva tri natjecatelja, dok je Stipan nakon duže stanke ponovno počeo tjerati dvoprege lani. Sedamdesetih godina se redovito natjecao sedamosam godina. Za natjecanje treba mnogo trenirati, cijelu godinu treba tjerati i kočiju i jahati konje, treba se baviti konjima dnevno dva-tri sata. Čistiti ih i češljati, hraniti ... Sve se to isplati kada se oni upregnu, gazda uhvati uzde i krene se u kas. Naslov najboljeg u kategoriji lovačkih utrka ponio je, na ponos cijeloga sela, Kašadanin, naš Hrvat, Tomo Horvat, a drugi Kašadanin, Atila Plužar, u kategoriji utrke dvoprezima osvojio je peto mjesto, u istoj kategoriji naslov pobjednika pripao je Attili Csómeu iz Malog Haršanja.

Branka Pavić Blažetin

Iz života Šokaca u Kašadu

U spomen na svoje internirane suseljene na Hortobágy Kašadani su 17. lipnja postavili spomen-ploču u parku kod mjesne crkve, u spomen na sve one koji su tih teških pedesetih godina morali kao kulaci napustiti svoja vjekovna ognjišta. Sjećanju na te teške dane odazvalo se dvadesetak živih prognanika. Oni su sudjelovali svetoj misi u mjesnoj crkvi, a poslije i zajedničkom ručku u organizaciji mjesne samouprave.

Početak srpnja, točnije 1. srpnja, u organizaciji kašadske Hrvatske samouprave pedesetak hodočasnika otputovalo je svetištu Aljmaške Gospe u Republiku Hrvatsku. Moli-la se krunica i sudjelovalo hrvatskoj svetoj misi. Stariji hodočasnici molitvu križnoga puta obavili su kod postaja u crkvi, dok su mlađi hodočasnici išli križnim putem u parku svetišta Gospe od Aljmaša.

Već se uveliko radi na pripremama Hrvatskoga dana koji se u organizaciji Hrvatske samouprave priređuje u Kašadu 28. srpnja. Sveta misa je u ranim poslijepodnevni-m satima, s početkom u 15 sati, dok u pola šest počinje kulturni program u kojem sudjeluju folklorišti iz Belišća i Petarde s kojom je Kašad zbratimljen, tu je i KUD Mohač, te mali plesači iz Kašada s modernim plesom kao i stariji folklorišti iz Kašada, te Mješoviti pjevački zbor umirovljenika iz Kašada te Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja. U Kašadu smo se suočili i s viješću kako je dosadašnja voditeljica KUD-a Dola Rita Vorgić početkom srpnja, da tako kažemo, dala otkaz. Stoga je društvo sad u previranju i traži se najpovoljnije rješenje kojim bi se osigurao njegov rad i nesmetana budućnost jer ovo društvo je ponos Kašada i treba da i dalje djeluje, smatra i mjesna i hrvatska samouprava sela.

Mjesna samouprava već godinama osigurava sredstva kojima financira izlet u matičnu domovinu onih učenika koji u bremenskoj školi pohađaju nastavu hrvatskoga jezika. Tako su djeca potkraj lipnja, njih 48-ero, u pratnji nastavnice Anice Balaž i zastupnice kašadske Hrvatske samouprave Zorice Gaval-ler, boravila na jednodnevnom izletu u Osijeku. Pomalo se svake godine upozna-je jedan po jedan dio grada i njegova okolica kao što je primjerice i nacionalni park Kopački rit.

Ponos Kašadana je i zavičajna kuća o kojoj se već duga desetljeća brine Pavo Vrbanac, a tu je i restoran Horvath u kojem djeca redovito taboruju po tjedan dana, a pri tome posjećuju i zavičajnu kuću. Planira se obnova doma kulture iznutra, mijenjali bi pod, vrata i pro-zore. Za tu namjenu natječajem je dobiveno 1,2 milijuna forinti te uz 400 tisuća iz proračuna mjesne samouprave do kraja listopada će i radovi biti gotovi.

bpb

Poziv za dostavu prijedloga

Sukladno Odluci Skupštine Hrvatske državne samouprave pozivamo osobe, hrvatske udruge, hrvatske ustanove i hrvatske manjinske samouprave da dostave svoje prijedloge za dodjelu Odličja Hrvatske državne samouprave.

Skupština Hrvatske državne samouprave dodjeljuje Odličje Hrvatske državne samouprave onim osobama, udrugama i ustanovama koje su se svojim radom posebno istaknule na polju:

- političkog života
- njezovanja materinskog jezika
- umjetnosti
- prosvjetne djelatnosti
- znanosti
- vjerskog života
- kulture
- medija

hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Uz kandidaturu treba priložiti ime i adresu predlagača.

Jedan predlagač ima pravo predložiti samo jednog kandidata.

Prijedlog mora sadržati:

- opširan, slojevit i faktografski opis djelatnosti predloženog s posebnim naglaskom na rezultatima
- adresu predloženoga
- suglasnost predloženog da prihvaća kandidaturu.

Prijedloge za dodjelu Odličja treba dostaviti na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24) najkasnije do 30. kolovoza 2007. godine.

Na temelju članka 7. Pravilnika o naknadi za učenje hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske (KI: 011-02/07-03/01., Ur. br.: 521-V-07-03) od 24. siječnja 2007.

Republika Hrvatska
Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
objavljuje

JAVNI POZIV

za pohađanje tečaja hrvatskoga jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i Splitu za zimski semestar akademske godine 2007./2008.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija prema Pravilniku o naknadi za učenje hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske, plaća školarinu za polaznike tečaja hrvatskoga jezika koji su hrvatskoga podrijetla s prebivalištem izvan Republike Hrvatske.

Kandidati su dužni dostaviti ovu dokumentaciju:

1. zamolbu
2. životopis
3. presliku putovnice
4. pisani dokaz o hrvatskom podrijetlu kandidata – domovnica ili rodni list jednog od roditelja ili jednog od predaka do 4. nasljednog reda (čl. 2 Pravilnika), koji je hrvatskog podrijetla.

Polaznici tečaja dužni su prijaviti privremeni boravak u Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Hrvatske za vrijeme trajanja tečaja. U tu svrhu polaznici moraju imati potvrdu zdravstvenog osiguranja važeću u Republici Hrvatskoj te potvrdu o nekažnjavanju izdanu od države iz koje dolaze.

Javni poziv stupa na snagu danom objave na internetskim stranicama Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija (www.mvpei.hr). Prijave za pohađanje tečaja zaprimaju se do 5. rujna 2007. godine. Zamolbe dostavljene izvan navedenog roka neće se razmatrati. Prijave s potrebnom dokumentacijom dostavljaju se na adresu:

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike
Hrvatske

Uprava za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo

Odjel za hrvatsko useljeništvo

Petrićeva 5/6 – 10000 Zagreb

ili putem elektronske pošte na adresu:

hrvatsko.useljenistvo@mvpei.hr

Za dodatne informacije molimo obratite se na telefon:

(+385 1) 4896-315